

Ion Vasilescu și secretul originalității

CONVORBIRE CU ION DUMITRESCU

președintele Uniunii Compozitorilor

— S-au împlinit 10 ani de la moartea — în plin efort creator — a lui Ion Vasilescu. L-ați cunoscut încă din anii studenției și i-ați putut urmări întreaga carieră. Ar fi interesant pentru marele public să cunoască pe omul și pe muzicianul Ion Vasilescu, prin prisma amintirilor dv. personale.

— Ion Vasilescu mi-a fost un bun și mare prieten pe care l-am iubit mult. L-am iubit nu numai pentru că era un mare compozitor, ci și un om deosebit, bun, plăcut la vorbă, loial, generos, subțire. Ion Vasilescu a fost un mare compozitor pentru că a creat melodii veșnic tinere, nemuritoare. Eu așa gândesc că trebuie acordat titlul de noblete unui creator de muzică: dacă atinge mai întâi coarda vibrantă a melodiei ca Schubert, Rossini, Verdi, Ceaikovski, Grieg, Bizet...

Ion Vasilescu face parte din familia marilor inventatori de melodii nepieritoare. Mi-aduc aminte cu melancolie, agravată de atunci cu fiecare an care a trecut. Era o seară cețoasă și umedă de decembrie. Așteptam, strînși în sala de audiere a Uniunii Compozitorilor, deschiderea unui cenaclu, cu discuții. Ion Vasilescu care se

atașase de activitatea noastră, de la primele ei începuturi dificile, nu lipsise niciodată. În seara aceea întârzia și ne făcea să-l așteptăm. Dar... n-a mai venit... Și de zece ani parcă-l așteptăm, pentru că ne lipsește, lipsește Uniunii Compozitorilor, lipsește prietenilor.

Am organizat o ședință omagială — parcă n-aș vrea să-i zic adunare comemorativă — pentru Ion Vasilescu. Și de astă dată, ca adesea, a fost prezent în mijlocul nostru, cu muzica lui, cu emoția amintirilor...

— Care sînt, după opinia dv., liniile definitorii ale caracterului autentic românesc al muzicii lui Ion Vasilescu?

— Într-o perioadă în care muzica ușoară românească — vorbesc de anii dintre cele două războaie mondiale — ar fi putut să ajungă iremediabil o succursală a modelelor străine care învădau genul, a apărut un tânăr muzician, profesor, compozitor de quartete, distins cu Premiul „George Enescu”, care a descoperit melodia simplă pentru cît mai mulți oameni și i s-a dedicat pentru toată viața.

E interesant de reținut faptul că în perioada despre care am vorbit, pe pământul României au crescut florile muzicii ușoare, timide la început, apoi și-au deschis corolele la soare și și-au răspândit parfumurile suave peste vânturile contradictorii, haine, care băteau peste culturile fragede. Muzica lui Ion Vasilescu a apărut, de la primele începuturi, strâns legată de fondul specific al poporului nostru, adînc ancorată în tradițiile muzicii românești. Acesta este — văzut de la distanța atîtor ani — secretul originalității, prospețimii, frumuseții ei și amorul netrădat pe care oamenii noștri îl întrețin și-l vor întreține pentru compozitor și muzica lui. Și mai interesant îmi pare un alt lucru pe care vreau să-l subliniez aici. Ion Vasilescu n-a rămas singur, n-a rămas izolat, n-a rămas o personalitate creatoare cu contur de unicat în muzica ușoară românească.

Ion Vasilescu a creat școală, a stîrnit un curent, o direcție: a fondat o tradiție care a înflorit și înflorește mereu.

— Volumul creației lui Ion Vasilescu este imens. Ce s-a făcut și ce se face pentru ca muzica lui Ion Vasilescu să aibă răspîndirea cuvenită în lume?

— Este adevărat, creația lui Ion Vasilescu e imensă. Cînd spun acest lucru nu mă gîndesc la imensitatea cantitativă pe care — slavă Domnului — o mai găsim și la alți compozitori de la noi, ci la imensitatea lucrărilor de adevărată calitate, pentru că — într-adevăr — ca muzician și scriitor de muzică știu prea bine ce performanță poate reprezenta născocirea citorva sute de melodii care să-și păstreze permanența. În acest sens — dacă nu l-aș fi iubit atît de mult pe Ion Vasilescu — vă spun sincer că l-aș fi invidiat...

Cred că nu lipsește nimănui entuziasmul care să determine acțiunile necesare răspîndirii cît mai largi a operei lui Ion Vasilescu.

Interviu de
S. MASSLER

AL. BRĂTĂȘANU

Coincidențe nedescifrabile, dar și idealuri și opțiuni comune, ne-au legat din anii tinereții printr-o colaborare cimentată de o prietenie atît de trănică, încît ea nu s-a dezmințit pînă în ultimele sale clipe. De aceea, am ținut ca în numele meu, dar și al tuturor colegilor de breaslă, alături de care — în dubla lui calitate de artist și de dascăl — și-a desfășurat lungă și rodnică activitate, să evoc pașii săi în domeniul atît de complex și poate nu totdeauna apreciat la justa lui valoare, al contribuției artei plastice la făurirea fenomenului spectacol.

În anii primilor pași a dorit și el, ca majoritatea tinerii generații de atunci, să combată ceea ce considera ca învechit și ineficient în scenografia românească, și să pună în loc noi modalități spațiale, îmbinînd pictura cu arhitectura — două ramuri pentru care se pregătise temeinic prin studiile sale.

Ceea ce a caracterizat însă mai presus de orice încercările de înnoire ale lui Brătășanu au fost măsura și echilibrul. Măsură la care nu se ajunge decît prin cunoaștere și muncă asiduă, printr-o exigență maximă față de sine însuși. Tot ce-a făurit cu mîntea și mîinile sale, a fost finisat cu minuțiozitate, cu bun gust și rafinament; a fost rodul unei vaste culturi.

Ceea ce l-a caracterizat ca om a fost cinstea și dăruirea totală în împlinirea misiunii, dăruire pe care se credea îndreptățit s-o pretindă și celorlalți.

Și era îndreptățit să respingă trișarea, compromisul, soluțiile de mintuială, ce se strecoară atît de lesne într-o meserie exercitată nu doar în liniștea atelierului personal, cu pensula sau cu dalta, ci în tumultul multiploilor ateliere de execuție ale teatrului, în luptă cu dificultățile tehnice ale scenei, în tensiunea repetițiilor generale.

Crezul său despre lume a fost de totdeauna profund umanist, atașat de tot ce este înnoitor și închinat progresului omenirii.

Acest crez și-a găsit expresia în dragostea pentru tineretul artistic, pe care l-a îndrumat cu convingerea că, spre a-l ajuta, pe drumul încercat al descifrării legilor estetice și al dezvoltării talentului înnăscut, nici un efort nu e zadarnic.

Prin dispariția lui Alexandru Brătășanu, o generație de oameni de teatru pierde un artist, un dascăl și un om de valoare, iar eu un prieten de neînlocuit.

Elena Pătrășcanu-Veakis